చతుర్థ కాణ్డే - ద్వితీయ ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ విష్ణోః । క్రమః । అసి । అభిమాతిహేత్యభిమాతి-హా । గాయత్రమ్ । ఛన్దః । ఏతి । రోహ । పృథివీమ్ । అను । వీతి । క్రమస్వ । నిర్భక్త ఇతి నిః-భక్తః । సః । యమ్ । ద్విష్మః । విష్ణోః । క్రమః । అసి । అభిశస్తిహేత్యభిశస్తి-హా । త్రైష్టుభమ్ । ఛన్దః । ఏతి । రోహ । అన్తరిక్షమ్ । అను । వీతి । క్రమస్వ । నిర్భక్తఇతినిః-భక్తః । సః । యమ్ । ద్విష్మః । విష్ణోః । క్రమః । అసి । అరాతీయతః । హన్తా । జాగతమ్ । ఛన్దః । ఏతి । రోహ । దివమ్ । అను । వీతి । క్రమస్వ । నిర్భక్తఇతినిః-భక్తః । సః । యమ్ । ద్విష్మః । విష్ణోః ॥౧॥ క్రమః । అసి । శత్రూయతఇతిశత్రు-యతః । హన్తా । ఆనుష్టుభమిత్యాను-స్తుభమ్ । ఛన్దః । ఏతి । రోహ । దిశః । అను । వీతి । క్రమస్వ । నిర్భక్తఇతినిః-భక్తః । సః । యమ్ । ద్విష్మః ॥ అక్రన్దత్ । అగ్నిః । స్తనయన్న్ । ఇవ । ద్యౌః । క్షామ । రేరిహత్ । వీరుధః । సమఞ్జన్నితిసమ్-అఞ్జన్న్ ॥ సద్యః । జజ్ఞానః । వీతి । హి । ఈమ్ । ఇద్ధః । అఖ్యత్ । ఏతి । రోదసీ ఇతి । భానునా । భాతి । అన్తః ॥ అగ్నే । అభ్యావర్తిన్నిత్యభి-ఆవర్తిన్న్ । అభీతి । నః । ఏతి । వర్తస్వ । ఆయుషా । వర్చసా । సన్యా । మేధయా । ప్రజయేతిప్ర-జయా । ధనేన ॥ అగ్నే ॥౨॥ అఙ్గిరః । శతమ్ । తే । సన్తు । ఆవృతఇత్యా-వృతః । సహస్రమ్ । తే । ఉపావృతఇత్యుప-ఆవృతః ॥ తాసామ్ । పోషస్య । పోషేణ । పునః । నః । నష్టమ్ । ఏతి । కృధి । పునః । నః । రయిమ్ । ఏతి । కృధి ॥ పునః । ఊర్జా । నీతి । వర్తస్వ । పునః । అగ్నే । ఇషా । ఆయుషా ॥ పునః । నః । పాహి । విశ్వతః ॥ సహ । రయ్యా । నీతి । వర్తస్వ । అగ్నే । పిన్వస్వ । ధారయా ॥ విశ్వప్స్నియేతివిశ్వ-ప్స్నియా । విశ్వతః । పరి ॥ ఉదితి । ఉత్తమమిత్యుత్-తమమ్ । వరుణ । పాశమ్ । అస్మత్ ।

అవేతి । అధమమ్ ॥౩॥ వీతి । మధ్యమమ్ ।శ్రథాయ ॥అథ ।వయమ్ । ఆదిత్య । వ్రతే । తవ । అనాగసః । అదితయే । స్యామ ॥ఏతి ।త్వా ।అహార్షమ్ ।అన్తః । అభూః । ధ్రువః । తిష్ఠ । అవిచాచలిరిత్యవి-చాచలిః ॥ విశః । త్వా । సర్వాః । వాఞ్ఛన్తు । అస్మిన్న్ ।రాష్ట్రమ్ । అధీతి । శ్రయ ॥ అగ్రే । బృహన్న్ । ఉషసామ్ । ఊర్ధ్వః । అస్థాత్ । నిర్జగ్మివానితినిః-జగ్మివాన్ । తమసః । జ్యోతిషా । ఏతి । అగాత్ ॥ అగ్నిః । భానునా । రుశతా । స్వఙ్గఇతిసు-అఙ్గః । ఏతి । జాతః । విశ్వా । సద్మాని । అప్రాః ॥ సీద । త్వమ్ । మాతుః । అస్యాః ॥౪॥ ఉపస్థఇత్యుప-స్థే । విశ్వాని । అగ్నే ।వయునాని । విద్వాన్ ॥ మా । ఏనామ్ । అర్చిషా । మా । తపసా । అభీతి ।శూశుచః ।అన్తః ।అస్యామ్ । శుక్రజ్యోతిరితిశుక్ర-జ్యోతిః । వీతి । భాహి ॥ అన్తః । అగ్నే ।రుచా ।త్వమ్ ।ఉఖాయై ।సదనే ।స్వే ॥ తస్యాః । త్వమ్ । హరసా । తపన్న్ ।జాతవేదఇతిజాత-వేదః ।శివః ।భవ ॥శివః ।భూత్వా ।మహ్యమ్ ।అగ్నే । అథో ఇతి సీద । శివః । త్వమ్ ॥ శివాః । కృత్వా ।దిశః ।సర్వాః । స్వామ్ । యోనిమ్ । ఇహ । ఏతి । అసదః ॥హగ్ంసః ।శుచిషదితిశుచి-సత్ ।వసుః ।అన్తరిక్షసదిత్యన్తరిక్ష-సత్ । హోతా ।వేదిషదితివేది-సత్ ।అతిథిః ।దురోణసదితిదురోణ-సత్ ॥నృషదితినృ-సత్ ।వరసదితివర-సత్ ఋతసదిత్యృత-సత్ ।వ్యోమసదితివ్యోమ-సత్ ।అబ్జాఇత్యప్-జాః ।గోజాఇతిగో-జాః ఋతజాఇత్యృత-జాః । అద్రిజాఇత్యద్రి-జాః । ఋతమ్ । బృహత్ ॥౫॥

॥ దివమనువిక్రమస్వనిర్ఋక్తస్సయన్నిషోమ్ విష్ణోర్ధనేనాగ్నేఽధమమస్యాశ్శుచిషథ్షోడశచ ॥౧॥

దివః । పరీతి । ప్రథమమ్ ।జజ్ఞే ।అగ్నిః ।అస్మత్ । ద్వితీయమ్ । పరీతి । జాతవేదాఇతిజాత-వేదాః ॥ తృతీయమ్ । అప్స్విత్యప్-సు । నృమణాఇతినృ-మనాః । అజస్రమ్ । ఇన్ధానః । ఏనమ్ । జరతే । స్వాధీరితిస్వ-ధీః॥విద్మ ।తే ।అగ్నే ।త్రేధా । త్రయాణి । విద్మ ।

తే । సద్మ । విభృతమితివి-భృతమ్ ।పురుత్రేతిపురు-త్రా ॥విద్మ । తే । నామ । పరమమ్ ।
గుహా ।యత్ । విద్మ ।తమ్ ।ఉత్సమ్ ।యతః ।ఆజగన్థేత్యా-జగన్థ ॥సముద్రే । త్వా । నృమణా
ఇతినృ-మనాః । అప్స్విత్యప్-సు । అన్తః । నృచక్షాఇతి నృ-చక్షాః । ఈధే । దివః । అగ్నే ।
ఊధన్న్ ॥ తృతీయే । త్వా ॥౬॥ రజసి ।తస్థివాగ్ంసమ్ । ఋతస్య । యోనౌ । మహిషాః ।
అహిన్వన్న్ ॥ అక్రన్దత్ ।అగ్నిః ।స్తనయన్న్ ।ఇవ ।ద్యౌః ।క్షామ ।రేరిహత్ ।వీరుధః । సమఞ్జన్నితి
సమ్-అఞ్జన్న్ ॥ సద్యః । జజ్ఞానః ।వీతి ।హి । ఈమ్ ।ఇద్ధః । అఖ్యత్ । ఏతి । రోదసీఇతి ।
భానునా । భాతి । అన్తః ॥ఉశిక్ । పావకః । అరతిః । సుమేధాఇతిసు-మేధాః । మర్తేషు ।
అగ్నిః । అమృతః । నీతి । ధాయి ॥ ఇయర్తి । ధూమమ్ । అరుషమ్ । భరిభ్రత్ । ఉదితి ।
శుక్రేణ । శోచిషా । ద్యామ్ । ఇనక్షత్ ॥ విశ్వస్య । కేతుః । భువనస్య । గర్భః । ఏతి ॥౭॥
రోదసీ ఇతి । అపృణాత్ । జాయమానః ॥ వీడుమ్ । చిత్ । అద్రిమ్ । అభినత్ । పరాయన్నితి
పరా-యన్న్ । జనాః । యత్ ।అగ్నిమ్ ।అయజన్త ।పఞ్చ ॥శ్రీణామ్ । ఉదారః । ధరుణః ।
రయీణామ్ । మనీషాణామ్ । ప్రార్పణఇతిప్ర-అర్పణః । సోమగోపాఇతిసోమ-గోపాః ॥
వసోః । సూనుః । సహసః । అప్స్విత్యప్-సు । రాజా । వీతి । భాతి । అగ్రే । ఉషసామ్ ।
ఇధానః ॥యః ।తే ।అద్య ।కృణవత్ ।భద్రశోచఇతిభద్ర-శోచే ।అపూపమ్ । దేవ । ఘృతవన్త
మితిఘృత-వన్తమ్ । అగ్నే ॥ ప్రేతి ।తమ్ ।నయ ।ప్రతరామితిప్ర-తరామ్ ।వస్యః । అచ్ఛ ।
అభీతి ।ద్యుమ్నమ్ ।దేవభక్తమితిదేవ-భక్తమ్ ।యవిష్ఠ ॥ఏతి ॥౮॥తమ్ ।భజ ।సౌశ్రవసేషు
అగ్నే । ఉక్థఉక్థఇత్యుక్థే-ఉక్థే । ఏతి ।భజ ।శస్యమానే ॥ప్రియః ।సూర్యే । ప్రియః । అగ్నా ।
భవాతి । ఉదితి । జాతేన । భినదత్ ।ఉదితి । జనిత్వైః ॥ త్వామ్ । అగ్నే । యజమానాః ।
అన్వితి । ద్యూన్ । విశ్వా । వసూని । దధిరే । వార్యాణి ॥ త్వయా । సహ । ద్రవిణమ్ ।

ఇచ్ఛమానాః । వ్రజమ్ । గోమన్తమితిగో-మన్తమ్ । ఉశిజః । వీతి । వవ్రుః ॥ దృశానః ।
రుక్మః । ఉర్వ్యా ।వీతి ।అద్యౌత్ ।దుర్మర్షమితీదుః-మర్షమ్ ।ఆయుః ।శ్రియే । రుచానః ॥
అగ్నిః । అమృతః । అభవత్ ।వయోభిరితివయః-భిః ।యత్ ।ఏనమ్ ।ద్యౌః । అజనయత్ ।
సురేతాఇతిసు-రేతాః ॥౯॥ తృతీయేత్వాగర్భ ఆయవిష్ఠాయచ్ఛత్వారిచ ॥౨॥

అన్నపతఇత్యన్న-పతే । అన్నస్య । నః । దేహి । అనమీవస్య ।శుష్మిణః ॥ ప్రేతి ।
ప్రదాతారమితిప్ర-దాతారమ్ । తారిషః । ఊర్జమ్ । నః । ధేహి । ద్విపదఇతిద్వి-పదే ।
చతుష్పదఇతిచతుః-పదే ॥ ఉదితి । ఉ । త్వా । విశ్వే । దేవాః । అగ్నే । భరన్తు । చిత్తిభిరితి
చిత్తి-భిః ॥ సః । నః । భవ ।శివతమఇతిశివ-తమః । సుప్రతీకఇతిసు-ప్రతీకః । విభావసురితి
విభా-వసుః ॥ ప్రేతి । ఇత్ । అగ్నే । జ్యోతిష్మాన్ ।యాహి ।శివేభిః । అర్చిభిరిత్యర్చి-భిః ।
త్వమ్ ॥ బృహద్భిరితిబృహత్-భిః । భానుభిరితిభాను-భిః । భాసన్న్ । మా । హింసీః ।
తనువా । ప్రజాఇతిప్ర-జాః ॥ సమిధేతిసమ్-ఇధా । అగ్నిమ్ । దువస్యత । ఘృతైః ।
బోధయత । అతిథిమ్ ॥ ఏతి ॥౧౦॥ అస్మిన్న్ । హవ్యా । జుహోతన ॥ ప్రప్రేతిప్ర-ప్ర ।
అయమ్ । అగ్నిః । భరతస్య । శృణ్వే ।వీతి ।యత్ ।సూర్యః ।న । రోచతే । బృహత్ । భాః ॥
అభీతి । యః । పూరుమ్ । పృతనాసు ।తస్థౌ । దీదాయ । దైవ్యః । అతిథిః । శివః । నః ॥
ఆపః । దేవీః । ప్రతీతి । గృహ్ణీత । భస్మ । ఏతత్ । స్యోనే । కృణుధ్వమ్ । సురభౌ । ఉ ।
లోకే ॥ తస్మై । నమన్తామ్ । జనయః । సుపత్నీరితిసు-పత్నీః । మాతా । ఇవ । పుత్రమ్ ।
బిభృత । స్వితి ।ఏనమ్ ॥అప్స్విత్యప్-సు ।అగ్నే ।సధిః ।తవ ॥౧౧॥ సః ।ఓషధీః । అన్వితి ।
రుధ్యసే ॥ గర్భే । సన్న్ ।జాయసే ।పునః ॥ గర్భః । అసి । ఓషధీనామ్ । గర్భః ।
వనస్పతీనామ్ ॥ గర్భః । విశ్వస్య । భూతస్య । అగ్నే । గర్భః । అపామ్ । అసి ॥ ప్రసద్యేతి

ప్ర-సద్య । భస్మనా । యోనిమ్ । అపః । చ । పృథివీమ్ । అగ్నే ॥ సగ్ంసృజ్యేతిసమ్-సృజ్య । మాతృభిరితిమాతృ-భిః । త్వమ్ । జ్యోతిష్మాన్ । పునః । ఏతి । అసదః ॥ పునః । ఆసద్యేత్యా-సద్య । సదనమ్ । అపః । చ । పృథివీమ్ । అగ్నే ॥ శేషే । మాతుః । యథా । ఉపస్థఇత్యుప-స్థే । అన్తః । అస్యామ్ । శివతమఇతిశివ-తమః ॥ పునః । ఊర్జా ॥౧౨॥ నితి । వర్తస్వ । పునః । అగ్నే । ఇషా । ఆయుషా ॥ పునః । నః । పాహి । విశ్వతః ॥ సహ । రయ్యా । నితి । వర్తస్వ । అగ్నే । పిన్వస్వ । ధారయా ॥ విశ్వప్స్నియేతి విశ్వ-ప్స్నియా । విశ్వతః । పరి ॥ పునః । త్వా । ఆదిత్యాః । రుద్రాః । వసవః । సమితి । ఇన్ధతామ్ । పునః । బ్రహ్మాణః । వసునీథేతి వసు-నీథ । యజ్ఞైః ॥ ఘృతేన । త్వమ్ । తనువః । వర్ధయస్వ । సత్యాః । సన్తు । యజమానస్య । కామాః ॥ బోధ । నః । అస్య । వచసః । యవిష్ఠ । మగ్ంహిష్ఠస్య । ప్రభృతస్యేతిప్ర-భృతస్య । స్వధావఇతిస్వధా-వః ॥ పీయతి । త్వః । అన్వితి । త్వః । గృణాతి । వన్దారుః । తే । తనువమ్ । వన్దే । అగ్నే ॥ సః । బోధి । సూరిః । మఘవేతిమఘ-వా । వసుదావేతివసు-దావా । వసుపతిరితివసు-పతిః ॥ యుయోధి । అస్మత్ । ద్వేషాగ్ంసి ॥౧౩॥ ఆతవోర్జాఖఇ్ను షోడశచ ॥౩॥

అపేతి । ఇత । వీతి । ఇత । వీతి । చ । సర్పత । అతః । యే । అత్ర । స్థ । పురాణాః । యే । చ । నూతనాః ॥ అదాత్ । ఇదమ్ । యమః । అవసానమిత్యవ-సానమ్ । పృథివ్యాః । అక్రన్న్ । ఇమమ్ । పితరః । లోకమ్ । అస్మై ॥ అగ్నేః । భస్మ । అసి । అగ్నేః । పురీషమ్ । అసి । సంజ్ఞానమితిసమ్-జ్ఞానమ్ । అసి । కామధరణమితికామ-ధరణమ్ । మయి । తే । కామధరణమితికామ-ధరణమ్ । భూయాత్ ॥ సమితి । యాః । వః । ప్రియాః । తనువః । సమితి । ప్రియా । హృదయాని । వః ॥ ఆత్మా । వః । అస్తు ॥౧౪॥ సమ్ప్రియఇతిసమ్-ప్రియః । సమ్ప్రియాఇతిసమ్-ప్రియాః । తనువః । మమ ॥ అయమ్ । సః । అగ్నిః ।

యస్మిన్న్ । సోమమ్ । ఇన్ద్రః । సుతమ్ । దధే । జఠరే । వావశానః ॥ సహస్రిణమ్ । వాజమ్ ।
అత్యమ్ । న । సప్తిమ్ । ససవానితి స-సవాన్ । సన్న్ । స్తూయసే । జాతవేద ఇతి జాత-వేదః ॥
అగ్నే । దివః । అర్ణమ్ । అచ్ఛ । జిగాసి । అచ్ఛ । దేవాన్ । ఊచిషే । ధిష్ణియాః । యే ॥ యాః ।
పరస్తాత్ । రోచనే । సూర్యస్య । యాః । చ । అవస్తాత్ । ఉపతిష్ఠన్త ఇత్యుప-తిష్ఠన్తే । ఆపః ॥
అగ్నే । యత్ । తే । దివి । వర్చః । పృథివ్యామ్ । యత్ । ఓషధీషు ॥౧౫॥ అప్స్విత్యప్-సు ।
వా । యజత్ర ॥ యేన । అన్తరిక్షమ్ । ఉరు । ఆతతన్థేత్యా-తతన్థ । త్వేషః । సః । భానుః ।
అర్ణవః । నృచక్షా ఇతి నృ-చక్షాః ॥ పురీష్యాసః । అగ్నయః । ప్రావణేభిరితి ప్ర-వణేభిః । సజోషస
ఇతి స-జోషసః ॥ జుషన్తామ్ । హవ్యమ్ । ఆహుతమిత్యా-హుతమ్ । అనమీవాః । ఇషః ।
మహీః ॥ ఇడామ్ । అగ్నే । పురుదగ్ంసమితి పురు-దగ్ంసమ్ । సనిమ్ । గోః । శశ్వత్తమమితి శశ్వత్-
తమమ్ । హవమానాయ । సాధ ॥ స్యాత్ । నః । సూనుః । తనయః । విజావేతి వి-జావా ।
అగ్నే । సా । తే । సుమతిరితి సు-మతిః । భూతు । అస్మే ఇతి ॥ అయమ్ । తే । యోనిః ।
ఋత్వియః । యతః । జాతః । అరోచథాః ॥ తమ్ । జానన్న్ ॥౧౬॥ అగ్నే । ఏతి । రోహ ।
అథ । నః । వర్ధయ । రయిమ్ ॥ చిత్ । అసి । తయా । దేవతయా । అఙ్గిరస్వత్ । ధ్రువా । సీద ।
పరిచిదితి పరి-చిత్ । అసి । తయా । దేవతయా । అఙ్గిరస్వత్ । ధ్రువా । సీద । లోకమ్ । పృణ ।
ఛిద్రమ్ । పృణ । అథో ఇతి । సీద । శివా । త్వమ్ ॥ ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । త్వా । బృహస్పతిః ।
అస్మిన్న్ । యోనౌ । అసీషదన్న్ ॥ తాః । అస్య । సూదదోహస ఇతి సూద-దోహసః । సోమమ్ ।
శ్రీణన్తి । పృశ్నయః ॥ జన్మన్న్ । దేవానామ్ । విశః । త్రిషు । ఏతి । రోచనే । దివః ॥౧౭॥

॥ అప్స్వోషధీషు జానన్నష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౪॥

సమితి । ఇతమ్ । సమితి । కల్పేథామ్ । సమ్ప్రియావితి సమ్-ప్రియౌ । రోచిష్ణూ ఇతి ।

సుమనస్యమానావితిసు-మనస్యమానౌ ॥ఇషమ్ । ఊర్జమ్ । అభీతి । సంవసానావితిసమ్-
వసానౌ । సమితి । వామ్ । మనాగ్ంసి । సమితి ।వ్రతా । సమితి । ఉ । చిత్తాని । ఏతి ।
అకరమ్ ॥ అగ్నే । పురీష్య । అధిపాఇత్యధి-పాః ।భవ । త్వమ్ । నః ॥ ఇషమ్ । ఊర్జమ్ ।
యజమానాయ । ధేహి ॥ పురీష్యః । త్వమ్ । అగ్నే । రయిమానితిరయి-మాన్ । పుష్టిమానితి
పుష్టి-మాన్ । అసి ॥ శివాః । కృత్వా ।దిశః ।సర్వాః । స్వామ్ । యోనిమ్ । ఇహ । ఏతి ।
అసదః ॥ భవతమ్ । నః । సమనసావితిస-మనసౌ । సమోకసావితిసమ్-ఓకసౌ ॥౧౮॥
అరేపసౌ ॥ మా ।యజ్ఞమ్ ।హిగ్ంసిష్టమ్ ।మా । యజ్ఞపతిమితియజ్ఞ-పతిమ్ । జాతవేదసావితి
జాత-వేదసౌ । శివౌ ।భవతమ్ ।అద్య ।నః ॥మాతా ।ఇవ ।పుత్రమ్ । పృథివీ । పురీష్యమ్ ।
అగ్నిమ్ ।స్వే ।యోనౌ । అభాః ।ఉఖా ॥తామ్ ।విశ్వైః ।దేవైః ।ఋతుభిరిత్యృతు-భిః । సంవిదాన
ఇతిసమ్-విదానః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । విశ్వకర్మేతివిశ్వ-కర్మా ।వీతి ।ముఞ్చతు ॥
యత్ । అస్య । పారే । రజసః ।శుక్రమ్ ।జ్యోతిః ।అజాయత ॥తత్ ।నః ।పర్షత్ । అతీతి ।
ద్విషః । అగ్నే । వైశ్వానర । స్వాహా ॥నమః ।స్వితి ।తే । నిర్ఋతఇతినిః-ఋతే । విశ్వరూపఇతి
విశ్వ-రూపే ॥౧౯॥ అయస్మయమ్ । వీతి ।చృత । బన్ధమ్ । ఏతమ్ ॥ యమేన । త్వమ్ ।
యమ్యా ।సంవిదానేతిసమ్-విదానా ।ఉత్తమమిత్యుత్-తమమ్ ।నాకమ్ ।అధీతి ।రోహయ
ఇమమ్ ॥ యత్ । తే । దేవీ । నిర్ఋతిరితినిః-ఋతిః । ఆబబన్ధేత్యా-బబన్ధ । దామ ।
గ్రీవాసు । అవిచర్త్యమిత్యవి-చర్త్యమ్ ॥ ఇదమ్ ।తే ।తత్ । వీతి । స్యామి । ఆయుషః । న ।
మధ్యాత్ ।అథ ।జీవః ।పితుమ్ । అద్ధి । ప్రముక్తఇతిప్ర-ముక్తః ॥ యస్యాః । తే । అస్యాః ।
క్రూరే । ఆసన్న్ । జుహోమి । ఏషామ్ । బన్ధానామ్ । అవసర్జనాయేత్యవ-సర్జనాయ ॥
భూమిః । ఇతి । త్వా । జనాః । విదుః । నిర్ఋతిరితినిః-ఋతిః ॥౨౦॥ ఇతి । త్వా ।

అహమ్ । పరీతి । వేద । విశ్వతః ॥ అసున్వన్తమ్ । అయజమానమ్ । ఇచ్ఛ । స్తేనస్య । ఇత్యామ్ । తస్కరస్య । అన్వితి । ఏషి ॥ అన్యమ్ ।అస్మత్ ।ఇచ్ఛ ।సా । తే । ఇత్యా । నమః । దేవి । నిర్‌ఋత ఇతి నిః-ఋతే ।తుభ్యమ్ । అస్తు ॥ దేవీమ్ । అహమ్ । నిర్‌ఋతిమితి నిః-ఋతిమ్ । వన్దమానః । పితా । ఇవ ।పుత్రమ్ ।దసయే । వచోభిరితి వచః-భిః ॥ విశ్వస్య । యా । జాయమానస్య । వేద । శిరశ్శిర ఇతి శిరః-శిరః । ప్రతీతి । సూరీ । వీతి । చష్టే ॥ నివేశన ఇతి ని-వేశనః । సఙ్గమన ఇతి సమ్-గమనః ।వసూనామ్ ।విశ్వా ।రూపా । అభీతి । చష్టే ॥౨౧॥ శచీభిరితి శచీ-భిః ॥ దేవః । ఇవ ।సవితా । సత్యధర్మేతి సత్య-ధర్మా । ఇన్ద్రః । న । తస్థౌ । సమర ఇతి సమ్-అరే ।పథీనామ్ ॥సమితి ।వరత్రాః । దధాతన । నిరితి । ఆహావా నిత్యా-హావాన్ ।కృణోతన ॥సిఞ్చామహై ।అవటమ్ ।ఉద్రిణమ్ ।వయమ్ ।విశ్వా । అహా । అదస్తమ్ । అక్షితమ్ ॥ నిష్కృతాహావమితి నిష్కృత-ఆహావమ్ । అవటమ్ । సువరత్రమితి సు-వరత్రమ్ । సుషేచనమితి సు-సేచనమ్ ॥ ఉద్రిణమ్ । సిఞ్చే । అక్షితమ్ ॥ సీరా । యుఞ్జన్తి । కవయః । యుగా । వీతి । తన్వతే । పృథక్ ॥ ధీరాః । దేవేషు । సుమ్నయా ॥ యునక్త । సీరా । వీతి । యుగా ।తనోత ।కృతే ।యోనౌ ।వపత । ఇహ ॥౨౨॥ బీజమ్ ॥ గిరా । చ । శ్రుష్టిః ।సభరా ఇతి స-భరాః ।అసత్ । నః ।నేదీయః ।ఇత్ । సృణ్యా । పక్వమ్ । ఏతి । అయత్ ॥ లాఙ్గలమ్ । పవీరవమ్ । సుశేవమితి సు-శేవమ్ । సుమతిత్సర్వితి సుమతి-త్సరు ॥ ఉదితి ।ఇత్ ।కృషతి ।గామ్ ।అవీమ్ ।ప్రఫర్వ్యమితి ప్ర-ఫర్వ్యమ్ ।చ । పీవరీమ్ ॥ ప్రస్థావదితి ప్రస్థ-వత్ । రథవాహనమితి రథ-వాహనమ్ ॥శునమ్ । నః । ఫాలాః । వీతి । తుదన్తు । భూమిమ్ । శునమ్ ।కీనాశాః ।అభీతి । యన్తు । వాహాన్ ॥ శునమ్ । పర్జన్యః । మధునా । పయోభిరితి పయః-భిః । శునాసీరా ।శునమ్ । అస్మాసు । ధత్తమ్ ॥ కామమ్ ।

కామదుఘుఇతికామ-దుఘే । ధుక్ష్వ । మిత్రాయ । వరుణాయ । చ ॥ ఇన్ద్రాయ । అగ్నయే ।
పూష్ణే । ఓషధీభ్య ఇత్యోషధి-భ్యః । ప్రజాభ్యఇతిప్ర-జాభ్యః ॥ ఘృతేన । సీతా । మధునా । సమక్తేతి
సమ్-అక్తా । విశ్వైః । దేవైః । అనుమతేత్యను-మతా । మరుద్భిరితి మరుత్-భిః ॥ ఊర్జస్వతీ ।
పయసా । పిన్వమానా । అస్మాన్ । సీతే । పయసా । అభ్యావ వృత్స్వేత్యభి-ఆవవృత్స్వ ॥౨౩॥

॥ నమోకసోవిశ్వరూపే ఖిదుర్భిర్ముతిర్వధిచప్తఇహామిత్రాయుద్వావిగోంశతిశ్చ ॥౯॥

యాః । జాతాః । ఓషధయః । దేవేభ్యః । త్రియుగమితిత్రి-యుగమ్ । పురా ॥
మన్దామి । బభ్రూణామ్ । అహమ్ । శతమ్ । ధామాని । సప్త । చ ॥ శతమ్ । వః । అమ్బ ।
ధామాని । సహస్రమ్ । ఉత । వః । రుహః ॥ అధ । శతక్రత్వఇతిశత-క్రత్వః । యూయమ్ ।
ఇమమ్ । మే । అగదమ్ । కృత ॥ పుష్పావతీరితిపుష్ప-వతీః । ప్రసూవతీరితిప్ర-సూవతీః ।
ఫలినీః । అఫలాః । ఉత ॥ అశ్వాః । ఇవ । సజిత్వరీరితిస-జిత్వరీః । వీరుధః । పారయిష్ణవః ।
ఓషధీః । ఇతి । మాతరః । తత్ । వః । దేవీః । ఉపేతి । బ్రువే ॥ రపాంసి । విఘ్నతీరితివి-
ఘ్నతీః । ఇత । రపః ॥౨౪॥ చాతయమానాః ॥ అశ్వత్థే । వః । నిషదనమితి ని-సదనమ్ ।
పర్ణే । వః । వసతిః । కృతా ॥ గోభాజఇతిగో-భాజః । ఇత్ । కిల । అసథ । యత్ । సనవథ ।
పూరుషమ్ ॥ యత్ । అహమ్ । వాజయన్న్ । ఇమాః । ఓషధీః । హస్తే । ఆదధఇత్యా-దధే ॥
ఆత్మా । యక్ష్మస్య । నశ్యతి । పురా । జీవగృభఇతిజీవ-గృభః । యథా ॥ యత్ । ఓషధయః ।
సఙ్గచ్ఛన్తఇతిసమ్-గచ్ఛన్తే । రాజానః । సమితావితిసమ్-ఇతౌ । ఇవ ॥ విప్రః । సః । ఉచ్యతే ।
భిషక్ । రక్షోహేతిరక్షః-హా । అమీవచాతనఇత్యమీవ-చాతనః ॥ నిష్కృతిరితినిః-కృతిః । నామ ।
వః । మాతా । అథ । యూయమ్ । స్థ । సఙ్కృతీరితిసమ్-కృతీః ॥ సరాః । పతత్రిణీః ॥౨౫॥
స్థన । యత్ । ఆమయతి । నిరితి । కృత ॥ అన్యా । వః । అన్యామ్ । అవతు । అన్యా ।

అన్యస్యాః । ఉపేతి । అవత ॥ తాః । సర్వాః । ఓషధయః । సంవిదానా ఇతి సమ్-విదానాః । ఇదమ్ । మే । ప్రేతి । అవత । వచః ॥ ఉదితి । శుష్మాః । ఓషధీనామ్ । గావః । గోష్ఠాదితిగో-స్థాత్ । ఇవ । ఈరతే ॥ ధనమ్ । సనిష్యన్తీనామ్ । ఆత్మానమ్ । తవ । పూరుష ॥ అతీతి । విశ్వాః । పరిష్ఠా ఇతిపరి-స్థాః । స్తేనః । ఇవ । వ్రజమ్ । అక్రముః ॥ ఓషధయః । ప్రేతి । అచుచ్యవుః । యత్ । కిమ్ । చ । తనువామ్ । రపః ॥ యాః ॥ ౨౬ ॥ తే । ఆతస్థురిత్యా-తస్థుః । ఆత్మానమ్ । యాః । ఆవివిశురిత్యా-వివిశుః । పరుఃపరురితి పరుః-పరుః ॥ తాః । తే । యక్ష్మమ్ । వీతి । బాధన్తామ్ । ఉగ్రః । మధ్యమశీరితిమధ్యమ-శీః । ఇవ ॥ సాకమ్ । యక్ష్మ । ప్రేతి । పత । శ్యేనేన । కికిదీవినా ॥ సాకమ్ । వాతస్య । ధ్రాజ్యా । సాకమ్ । నశ్య । నిహాకయేతి ని-హాకయా ॥ అశ్వావతీమిత్యశ్వ-వతీమ్ । సోమవతీమితిసోమ-వతీమ్ । ఊర్జయన్తీమ్ । ఉదోజసమిత్యుత్-ఓజసమ్ ॥ ఏతి । విత్సి । సర్వాః । ఓషధీః । అస్మై । అరిష్టతాతయ ఇత్యరిష్ట-తాతయే ॥ యాః । ఫలినీః । యాః । అఫలాః । అపుష్పాః । యాః । చ । పుష్పిణీః ॥ బృహస్పతి ప్రసూతా ఇతిబృహస్పతి-ప్రసూతాః । తాః । నః । ముఞ్చన్తు । అగ్ంహసః ॥ యాః ॥ ౨౭ ॥ ఓషధయః । సోమరాజ్ఞీరితి సోమ-రాజ్ఞీః । ప్రవిష్టా ఇతి ప్ర-విష్టాః । పృథివీమ్ । అను ॥ తాసామ్ । త్వమ్ । అసి । ఉత్తమేత్యుత్-తమా । ప్రేతి । నః । జీవాతవే । సువ ॥ అవపతన్తీరిత్యవ-పతన్తీః । అవదన్న్ । దివః । ఓషధయః । పరి ॥ యమ్ । జీవమ్ । అశ్నవామహై । న । సః । రిష్యాతి । పూరుషః ॥ యాః । చ । ఇదమ్ । ఉపశృణ్వన్తీత్యుప-శృణ్వన్తి । యాః । చ । దూరమ్ । పరాగతా ఇతిపరా-గతాః ॥ ఇహ । సఙ్గత్యేతిసమ్-గత్య । తాః । సర్వాః । అస్మై । సమితి । దత్త । భేషజమ్ ॥ మా । వః । రిషత్ । ఖనితా । యస్మై । చ । అహమ్ । ఖనామి । వః ॥ ద్విపదితిద్వి-పత్ । చతుష్పదితిచతుః-పత్ । అస్మాకమ్ । సర్వమ్ । అస్తు । అనాతురమ్

మిత్యనా-తురమ్ ॥ ఓషధయః । సమితి । వదన్తే । సోమేన । సహ । రాజ్ఞా ॥ యస్మై । కరోతి । బ్రాహ్మణః । తమ్ । రాజన్ । పారయామసి ॥ ౨౮ ॥

॥ రక్షఃపత్రిత్రిర్యాఅగ్నింపాస్తోయాః భనామి షోడశ షష్టిదశ ॥ ౬ ॥

మా । నః । హిగ్ంసీత్ । జనితా । యః । పృథివ్యాః । యః । వా । దివమ్ । సత్యధర్మేతి సత్య-ధర్మా । జజాన ॥ యః । చ । అపః । చన్ద్రాః । బృహతీః । జజాన । కస్మై । దేవాయ । హవిషా । విధేమ ॥ అభ్యావర్తస్వేత్యభి-ఆవర్తస్వ । పృథివి । యజ్ఞేన । పయసా । సహ ॥ వపామ్ । తే । అగ్నిః । ఇషితః । అవేతి । సర్పతు ॥ అగ్నే । యత్ । తే । శుక్రమ్ । యత్ । చన్ద్రమ్ । యత్ । పూతమ్ । యత్ । యజ్ఞియమ్ ॥ తత్ । దేవేభ్యః । భరామసి ॥ ఇషమ్ । ఊర్జమ్ । అహమ్ । ఇతః । ఆ । దదే ॥ ౨౯ ॥ ఋతస్య । ధామ్నః । అమృతస్య । యోనేః ॥ ఆ । నః । గోషు । విశతు । ఆ । ఓషధీషు । జహామి । సేదిమ్ । అనిరామ్ । అమీవామ్ ॥ అగ్నే । తవ । శ్రవః । వయః । మహి । భ్రాజన్తి । అర్చయః । విభావసో ఇతి విభా-వసో ॥ బృహద్భానో ఇతి బృహత్-భానో । శవసా । వాజమ్ । ఉక్థ్యమ్ । దధాసి । దాశుషే । కవే ॥ ఇరజ్యన్ । అగ్నే । ప్రథయస్వ । జన్తుభిరితి జన్తు-భిః । అస్మే ఇతి । రాయః । అమర్త్య ॥ సః । దర్శతస్య । వపుషః । వి । రాజసి । పృణక్షి । సానసిమ్ । రయిమ్ ॥ ఊర్జః । నపాత్ । జాతవేద ఇతి జాత-వేదః । సుశస్తిభిరితి సుశస్తి-భిః । మన్దస్వ ॥ ౩౦ ॥ ధీతిభిరితి ధీతి-భిః । హితః ॥ త్వే ఇతి । ఇషః । సమితి । దధుః । భూరిరేతస ఇతి భూరి-రేతసః । చిత్రోతయ ఇతి చిత్ర-ఊతయః । వామజాతా ఇతి వామ-జాతాః ॥ పావకవర్చా ఇతి పావక-వర్చాః । శుక్రవర్చా ఇతి శుక్ర-వర్చాః । అనూనవర్చా ఇత్యనూన-వర్చాః । ఉదితి । ఇయర్షి । భానునా ॥ పుత్రః । పితరా । విచరన్నితి వి-చరన్ । ఉపేతి । అవసి । ఉభే ఇతి । పృణక్షి । రోదసీ ఇతి ॥

ఋతావానమిత్యృత-వానమ్ । మహిషమ్ । విశ్వచర్షణిమితి విశ్వ-చర్షణిమ్ । అగ్నిమ్ । సుమ్నాయ । దధిరే ।పురః ।జనాః ॥ శ్రుత్కర్ణమితిశ్రుత్-కర్ణమ్ । సప్రథస్తమమితిసప్రథః-తమమ్ । త్వా । గిరా । దైవ్యమ్ । మానుషా । యుగా ॥ నిష్కర్తారమితి నిః-కర్తారమ్ । అధ్వరస్య ।ప్రచేతసమితిప్ర-చేతసమ్ । క్షయన్తమ్ । రాధసే । మహే ॥ రాతిమ్ । భృగూణామ్ । ఉశిజమ్ ।కవిక్రతుమితికవి-క్రతుమ్ ।పృణక్షి ।సానసిమ్ ॥౩౧॥ రయిమ్ ॥ చితః । స్థ । పరిచిత ఇతి పరి-చితః । ఊర్ధ్వచిత ఇత్యూర్ధ్వ-చితః । శ్రయధ్వమ్ । తయా । దేవతయా । అఙ్గిరస్వత్ ।ధ్రువాః ।సీదత ॥ఏతి ।ప్యాయస్వ ।సమితి ।ఏతు । తే । విశ్వతః । సోమ । వృష్ణియమ్ ॥ భవ ।వాజస్య ।సఙ్గథ ఇతి సమ్-గథే ॥సమితి । తే । పయాగ్ంసి । సమితి । ఉ ।యన్తు ।వాజాః ।సమితి ।వృష్ణియాని ।అభిమాతిషాహ ఇత్యభిమాతి-సాహః ॥ఆప్యాయమాన ఇత్యా-ప్యాయమానః ।అమృతాయ ।సోమ ।దివి ।శ్రవాగ్ంసి । ఉత్తమానీత్యుత్- తమాని । ధిష్వ ॥౩౨॥ ఆమన్ద్రస్వసానసిమేకాన్నచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౬॥

అభీతి । అస్థాత్ । విశ్వాః ।పృతనాః ।అరాతీః ।తత్ । అగ్నిః । ఆహ । తత్ । ఉ । సోమః । ఆహ ॥ బృహస్పతిః ।సవితా ।తత్ ।మే ।ఆహ ।పూషా ।మా । అధాత్ । సుకృతస్యేతి సు-కృతస్య । లోకే ॥ యత్ ।అక్రన్దః ।ప్రథమమ్ । జాయమానః । ఉద్యన్నిత్యుత్-యన్న్ । సముద్రాత్ । ఉత । వా ।పురీషాత్ ॥ శ్యేనస్య ।పక్షా । హరిణస్య । బాహూ ఇతి । ఉపస్తుతమిత్యుప-స్తుతమ్ । జనిమ । తత్ । తే ।అర్వన్న్ ॥అపామ్ ।పృష్ఠమ్ ।అసి । యోనిః । అగ్నేః । సముద్రమ్ । అభితః । పిన్వమానమ్ ॥వర్ధమానమ్ ।మహః ॥౩౩॥ ఏతి । చ । పుష్కరమ్ । దివః । మాత్రయా । వరిణా ।ప్రథస్వ ॥బ్రహ్మ ।జజ్ఞానమ్ ।ప్రథమమ్ । పురస్తాత్ । వీతి । సీమతః । సురుచ ఇతి సు-రుచః ।వేనః ।ఆవః ॥ సః । బుధ్నియాః । ఉపమా ఇత్యుప-మాః ।

అస్య । విష్ఠా ఇతి వి-స్థాః । సతః । చ । యోనిమ్ । అసతః । చ । వివః ॥ హిరణ్యగర్భ ఇతి హిరణ్య-గర్భః । సమితి । అవర్తత । అగ్రే । భూతస్య । జాతః । పతిః । ఏకః । ఆసీత్ ॥ సః । దాధార । పృథివీమ్ । ద్యామ్ । ఉత । ఇమామ్ । కస్మై । దేవాయ । హవిషా । విధేమ ॥ ద్రప్సః । చస్కన్ద । పృథివీమ్ । అను । ఇతి ॥ ౨౪॥ ద్యామ్ । ఇమమ్ । చ । యోనిమ్ । అను । ఇతి । యః । చ । పూర్వః ॥ తృతీయమ్ । యోనిమ్ । అను । ఇతి । సఞ్చరన్తమితి సమ్-చరన్తమ్ । ద్రప్సమ్ । జుహోమి । అను । ఇతి । సప్త । హోత్రాః ॥ నమః । అస్తు । సర్పేభ్యః । యే । కే । చ । పృథివీమ్ । అను ॥ యే । అన్తరిక్షే । యే । దివి । తేభ్యః । సర్పేభ్యః । నమః ॥ యే । అదః । రోచనే । దివః । యే । వా । సూర్యస్య । రశ్మిషు ॥ యేషామ్ । అప్స్విత్యప్-సు । సదః । కృతమ్ । తేభ్యః । సర్పేభ్యః । నమః ॥ యాః । ఇషవః । యాతుధానానామితి యాతు-ధానానామ్ । యే । వా । వనస్పతీన్ । అను ॥ యే । వా । అవటేషు । శేరతే । తేభ్యః । సర్పేభ్యః । నమః ॥ ౨౫ ॥

॥ మహో॰ఽనుయాతుధానానామేకాదశ చ ॥౮॥

ధ్రువా । అసి । ధరుణా । అస్తృతా । విశ్వకర్మణేతి విశ్వ-కర్మణా । సుకృతేతి సు-కృతా ॥ మా । త్వా । సముద్రః । ఉత్ । వధీత్ । మా । సుపర్ణ ఇతి సు-పర్ణః । అవ్యథమానా । పృథివీమ్ । దృగ్ంహ ॥ ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । త్వా । సాదయతు । పృథివ్యాః । పృష్ఠే । వ్యచస్వతీమ్ । ప్రథస్వతీమ్ । ప్రథః । అసి । పృథివీ । అసి । భూః । అసి । భూమిః । అసి । అదితిః । అసి । విశ్వధాయా ఇతి విశ్వ-ధాయాః । విశ్వస్య । భువనస్య । ధర్త్రీ । పృథివీమ్ । యచ్ఛ । పృథివీమ్ । దృగ్ంహ । పృథివీమ్ । మా । హిగ్ంసీః । విశ్వస్మై । ప్రాణాయేతి ప్ర-అనాయ । అపానాయేత్యప-అనాయ । వ్యానాయేతి వి-అనాయ । ఉదానాయేత్యుత్-అనాయ । ప్రతిష్ఠాయా ఇతి ప్రతి-స్థాయై ॥ ౨౬॥ చరిత్రాయ । అగ్నిః । త్వా । అభి । ఇతి । పాతు । మహ్యా ।

స్వస్యా । ధర్షిషా । శన్తమేనేతి శమ్-తమేన । తయా । దేవతయా । అఙ్గిరస్వత్ । ధ్రువా । సీద ॥
కాణ్డాత్కాణ్డాదితి కాణ్డాత్-కాణ్డాత్ । ప్రరోహన్తీతి ప్ర-రోహన్తీ । పరుషఃపరుష ఇతి పరుషః-
పరుషః । పరి ॥ ఏవా । నః । దూర్వే । ప్ర । తను । సహస్రేణ । శతేన । చ ॥ యా ।
శతేన । ప్రతనోషీతి ప్ర-తనోషి । సహస్రేణ । విరోహసీతి వి-రోహసి ॥ తస్యాః । తే । దేవి ।
ఇష్టకే । విధేమ । హవిషా । వయమ్ ॥ అషాఢా । అసి । సహమానా । సహస్వ । అరాతీః ।
సహస్వ । అరాతీయతః । సహస్వ । పృతనాః । సహస్వ । పృతన్యతః ॥ సహస్రవీర్యేతి సహస్ర-
వీర్యా ॥౩౭॥ అసి । సా । మా । జిన్వ ॥ మధు । వాతాః । ఋతాయత ఇత్యృత-యతే । మధు ।
క్షరన్తి । సిన్ధవః ॥ మాధ్వీః । నః । సన్తు । ఓషధీః ॥ మధు । నక్తమ్ । ఉత । ఉషసి । మధుమదితి
మధు-మత్ । పార్థివమ్ । రజః ॥ మధు । ద్యౌః । అస్తు । నః । పితా ॥ మధుమానితి మధు-
మాన్ । నః । వనస్పతిః । మధుమానితి మధు-మాన్ । అస్తు । సూర్యః ॥ మాధ్వీః । గావః ।
భవన్తు । నః ॥ మహీ । ద్యౌః । పృథివీ । చ । నః । ఇమమ్ । యజ్ఞమ్ । మిమిక్షతామ్ ॥
పిపృతామ్ । నః । భరీమభిరితి భరీమ-భిః ॥ తత్ । విష్ణోః । పరమమ్ ॥౩౮॥ పదమ్ । సదా ।
పశ్యన్తి । సూరయః ॥ దివి । ఇవ । చక్షుః । ఆతతమిత్యా-తతమ్ ॥ ధ్రువా । అసి । పృథివి ।
సహస్వ । పృతన్యతః ॥ స్యూతా । దేవేభిః । అమృతేన । ఆ । ఇతి । అగాః ॥ యాః । తే । అగ్నే ।
సూర్యే । రుచః । ఉద్యత ఇత్యుత్-యతః । దివమ్ । ఆతన్వన్తీత్యా-తన్వన్తి । రశ్మిభిరితి రశ్మి-
భిః ॥ తాభిః । సర్వాభిః । రుచే । జనాయ । నః । కృధి ॥ యాః । వః । దేవాః । సూర్యే ।
రుచః । గోషు । అశ్వేషు । యాః । రుచః ॥ ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । తాభిః । సర్వాభిః । రుచమ్ ।
నః । ధత్త । బృహస్పతే ॥ విరాడితి వి-రాట్ ॥౩౯॥ జ్యోతిః । అధారయత్ । సమ్రాడితి సమ్-
రాట్ । జ్యోతిః । అధారయత్ । స్వరాడితి స్వ-రాట్ । జ్యోతిః । అధారయత్ ॥ అగ్నే । యుక్ష్వ ।

హి । యే । తవ । అశ్వాసః । దేవ । సాధవః ॥ అరమ్ । వహన్తి । ఆశవః ॥ యుక్ష్వ । హి । దేవహూతమానితిదేవ-హూతమాన్ । అశ్వాన్ । అగ్నే । రథీః । ఇవ ॥ నీతి । హోతా । పూర్వ్యః । సదః ॥ ద్రప్సః । చస్కన్ద । పృథివీమ్ । అన్వితి । ద్యామ్ । ఇమమ్ । చ । యోనిమ్ । అన్వితి । యః । చ । పూర్వః ॥ తృతీయమ్ । యోనిమ్ । అన్వితి । సఞ్చరన్తమితిసమ్-చరన్తమ్ । ద్రప్సమ్ । జుహోమి । అన్వితి । సప్త ॥ ౫౦ ॥ హోత్రాః ॥ అభూత్ । ఇదమ్ । విశ్వస్య । భువనస్య । వాజినమ్ । అగ్నేః । వైశ్వానరస్య । చ ॥ అగ్నిః । జ్యోతిషా । జ్యోతిష్మాన్ । రుక్మః । వర్చసా । వర్చస్వాన్ ॥ ఋచే । త్వా । రుచే । త్వా । సమితి । ఇత్ । స్రవన్తి । సరితః । న । ధేనాః ॥ అన్తః । హృదా । మనసా । పూయమానాః ॥ ఘృతస్య । ధారాః । అభీతి । చాకశీమి ॥ హిరణ్యయః । వేతసః । మధ్యే । ఆసామ్ ॥ తస్మిన్న్ । సుపర్ణఇతిసు-పర్ణః । మధుకృదితిమధు-కృత్ । కులాయీ । భజన్న్ । ఆస్తే । మధు । దేవతాభ్యః ॥ తస్య । ఆసతే । హరయః । సప్త । తీరే । స్వధామితిస్వ-ధామ్ । దుహానాః । అమృతస్య । ధారామ్ ॥ ౫౧ ॥

॥ ప్రతిష్ఠాయైసహస్రవీర్యాపరమంవిరాట్సప్త తీరేచత్వారి చ ॥ ౯ ॥

ఆదిత్యమ్ । గర్భమ్ । పయసా । సమఞ్జన్నితిసమ్-అఞ్జన్న్ । సహస్రస్య । ప్రతిమామితి ప్రతి-మామ్ । విశ్వరూపమితివిశ్వ-రూపమ్ ॥ పరీతి । వృఙ్ధి । హరసా । మా । అభీతి । మృక్షః । శతాయుషమితిశత-ఆయుషమ్ । కృణుహి । చీయమానః ॥ ఇమమ్ । మా । హిగ్ంసీః । ద్విపాదమితిద్వి-పాదమ్ । పశూనామ్ । సహస్రాక్షేతిసహస్ర-అక్ష । మేధే । ఏతి । చీయమానః ॥ మయుమ్ । ఆరణ్యమ్ । అన్వితి । తే । దిశామి । తేన । చిన్వానః । తనువః । నీతి । సీద ॥ వాతస్య । ధ్రాజిమ్ । వరుణస్య । నాభిమ్ । అశ్వమ్ । జజ్ఞానమ్ । సరిరస్య । మధ్యే । శిశుమ్ । నదీనామ్ । హరిమ్ । అద్రిబుద్ధమిత్యద్రి-బుద్ధమ్ । అగ్నే । మా । హిగ్ంసీః ॥ ౫౨ ॥

పరమే । వ్యోమన్నితివి-ఓమన్న్ ॥ ఇమమ్ । మా । హిగ్ంసీః । ఏకశఫమిత్యేక-శఫమ్ । పశూనామ్ । కనిక్రదమ్ । వాజినమ్ । వాజినేషు ॥ గౌరమ్ । ఆరణ్యమ్ । అను । తే । దిశామి । తేన । చిన్వానః । తనువః । ని । సీద ॥ అజస్రమ్ । ఇన్దుమ్ । అరుషమ్ । భురణ్యుమ్ । అగ్నిమ్ । ఈడే । పూర్వచిత్తావితిపూర్వ-చిత్తౌ । నమోభిరితినమః-భిః ॥ సః । పర్వభిరితిపర్వ-భిః । ఋతుశ ఇత్యృతు-శః । కల్పమానః । గామ్ । మా । హిగ్ంసీః । అదితిమ్ । విరాజమితి వి-రాజమ్ ॥ ఇమమ్ । సముద్రమ్ । శతధారమితిశత-ధారమ్ । ఉత్సమ్ । వ్యచ్యమానమితి వి-అచ్యమానమ్ । భువనస్య । మధ్యే ॥ ఘృతమ్ । దుహానామ్ । అదితిమ్ । జనాయ । అగ్నే । మా ॥ ౪౩ ॥ హిగ్ంసీః । పరమే । వ్యోమన్నితివి-ఓమన్న్ ॥ గవయమ్ । ఆరణ్యమ్ । అను । తే । దిశామి । తేన । చిన్వానః । తనువః । ని । సీద ॥ వరూత్రిమ్ । త్వష్టుః । వరుణస్య । నాభిమ్ । అవిమ్ । జజ్ఞానామ్ । రజసః । పరస్మాత్ ॥ మహీమ్ । సాహస్రీమ్ । అసురస్య । మాయామ్ । అగ్నే । మా । హిగ్ంసీః । పరమే । వ్యోమన్నితివి-ఓమన్న్ ॥ ఇమామ్ । ఊర్ణాయుమ్ । వరుణస్య । మాయామ్ । త్వచమ్ । పశూనామ్ । ద్విపదామితిద్వి-పదామ్ । చతుష్పదామితిచతుః-పదామ్ ॥ త్వష్టుః । ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ । ప్రథమమ్ । జనిత్రమ్ । అగ్నే । మా । హిగ్ంసీః । పరమే । వ్యోమన్నితివి-ఓమన్న్ ॥ ఉష్ట్రమ్ । ఆరణ్యమ్ । అను ॥ ౪౪ ॥ తే । దిశామి । తేన । చిన్వానః । తనువః । ని । సీద ॥ యః । అగ్నిః । అగ్నేః । తపసః । అధి । జాతః । శోచాత్ । పృథివ్యాః । ఉత । వా । దివః । పరి ॥ యేన । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । విశ్వకర్మేతివిశ్వ-కర్మా । వ్యానడితివి-ఆనట్ । తమ్ । అగ్నే । హేడః । పరి । తే । వృణక్తు ॥ అజా । హి । అగ్నేః । అజనిష్ట । గర్భాత్ । సా । వై । అపశ్యత్ । జనితారమ్ । అగ్రే ॥ తయా । రోహమ్ । ఆయన్న్ । ఉప । మేధ్యాసః । తయా । దేవాః । దేవతామ్ । అగ్రే ।

ఆయన్న్ ॥ శరభమ్ । ఆరణ్యమ్ ।అన్వితి ।తే ।దిశామి ।తేన । చిన్వానః । తనువః । నీతి । సీద ॥౪౭॥ అగ్నేమాహిగ్ంసీరగ్నేమోష్టమారణ్యమనుశరభంనవేచ ॥ ౧౦ ॥

ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । రోచనా । దివః । పరీతి । వాజేషు । భూషథః ॥ తత్ । వామ్ । చేతి । ప్రేతి । వీర్యమ్ ॥ శ్నథత్ ।వృత్రమ్ ।ఉత ।సనోతి ।వాజమ్ ।ఇన్ద్రా । యః । అగ్నీఇతి । సహురీఇతిస-హురీ ।సపర్యాత్ ॥ఇరజ్యన్తా ।వసవ్యస్య ।భూరేః ।సహస్తమేతి సహః-తమా । సహసా ।వాజయన్తేతివాజ-యన్తా ॥ప్రేతి । చర్షణిభ్యఇతిచర్షణి-భ్యః । పృతనా । హవేషు । ప్రేతి ।పృథివ్యాః ।రిరిచాథేఇతి ।దివః ।చ ॥ప్రేతి ।సిన్ధుభ్యఇతిసిన్ధు-భ్యః ప్రేతి । గిరిభ్యఇతిగిరి-భ్యః । మహిత్వేతిమహి-త్వా । ప్రేతి । ఇన్ద్రాగ్నీఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । విశ్వా । భువనా । అతీతి । అన్యా ॥మరుతః ।యస్య । హి ॥౪౮॥ క్షయే । పాథ । దివః । విమహసఇతివి-మహసః ॥ సః ।సుగోపాతమఇతిసుగోప-తమః । జనః ॥ యజ్ఞైః । వా । యజ్ఞవాహసఇతియజ్ఞ-వాహసః ।విప్రస్య ।వా ।మతీనామ్ ॥మరుతః ।శృణుత ।హవమ్ ॥ శ్రియసే । కమ్ । భానుభిరితిభాను-భిః । సమితి । మిమిక్షిరే । తే । రశ్మిభిరితిరశ్మి-భిః । తే । ఋక్వభిరిత్యృక్వ-భిః । సుఖాదయఇతిసు-ఖాదయః ॥తే । వాశీమన్తఇతివాశీ-మన్తః । ఇష్మిణః । అభీరవః ।విద్రే ।ప్రియస్య ।మారుతస్య ।ధామ్నః ॥అవేతి ।తే । హేడః । ఉదితి । ఉత్తమమిత్యుత్-తమమ్ ॥ కయా । నః ।చిత్రః ।ఏతి । భువత్ । ఊతీ । సదావృధఇతిసదా-వృధః । సఖా ॥ కయా ।శచిష్ఠయా ।వృతా ॥౪౯॥కః ।అద్య ।యుఙ్క్తే ।ధురి ।గాః ।ఋతస్య శిమీవతః ।భామినః ।దుర్హృణాయూనితిదుః-హృణాయూన్ ॥ ఆసన్నిషూనిత్యాసన్న్-ఇషూన్ ।హృత్స్వసఇతిహృత్సు-అసః ।మయోభూనితిమయః-భూన్ । యః । ఏషామ్ । భృత్యామ్ । ఋణధత్ । సః । జీవాత్ ॥ అగ్నే । నయ । ఏతి । దేవానామ్ । శమ్ । నః ।

భవన్తు । వాజేవాజఇతివాజే-వాజే ॥అప్స్విత్యప్-సు ।అగ్నే । సధిః । తవ । సః । ఓషధీః ।
అన్వితి । రుధ్యసే ॥గర్భే ।సన్న్ ।జాయసే ।పునః ॥వృషా ।సోమ । ద్యుమానితిద్యు-మాన్ ।
అసి । వృషా । దేవ ।వృషవ్రతఇతివృష-వ్రతః ॥వృషా ।ధర్మాణి ।దధిషే ॥ ఇమమ్ । మే ।
వరుణ । తత్ । త్వా । యామి । త్వమ్ । నః । అగ్నే । సః । త్వమ్ । నః । అగ్నే ॥౪౮॥

॥ హిష్పృతామ్నఏకాదశచ ॥౧౧॥

విష్ణోఃక్రమోసి దివస్పర్యన్ను ప్రతేఽ పేత సమితంయాజాతామానో హిగ్ంసీదగ్నే
స్త్వాద్రువాఽ స్యాదిత్యం గర్భమిన్ద్రాగ్నీరోచనైకాదశ ॥ ౧౧ ॥

॥ విష్ణోరస్మిన్హవ్యేత్యాఽ హంధీతిభిర్హోత్రాఅష్టాచత్వారిగ్ంశత్ ॥ ౪౮ ॥

॥ విష్ణోఃక్రమోసిసత్వంన్నోఅగ్నే ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥తత్సత్॥

ద్వితీయప్రశ్న స్సమాప్తః